

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 47.

V Ljubljani, v soboto 24. novembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrť leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvu sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Katoliškim Slovencem na Kranjskem!

V celi ustavni dobi niso volitve v državni zbor bile tako velikanskega pomena, nego baš sedaj!

Presveta cesar je državni zbor razpustil, ker je obstrukcija onemogočila vsako stvarno parlamentarno delo in s tem provzročila krizo, ki škoduje moči in ugledu države ter najvažnejšim interesom ljudstva.

Tako ne more in ne sme iti dalje. Takih razmer trajno ne prenese ne država, ki potrebuje za svoje življenje trajni vir zakonodaje, — pa tudi ne ljudstvo, ki od državne zakonodaje pričakuje zboljšanja svojega položaja. Zato se je na merodajnem mestu sklenilo: Ali se po novih volitvah doseže za stvarno delo sposoben državni zbor, parlament, ki bode spolnil svojo dolžnost, služiti ljudstvu in državi, — ali pa se bode v bodoče vladalo brez državnega zbora, brez sodelovanja ljudskega zastopa!

Gre torej pri teh volitvah za najvažnejše zadeve ljudstva in države. Gre za rešitev ustave, v koji temelji svoboda, napredek in blaginja vseh narodov. Gre za to, da se vrne državi, naši ljubljeni Avstriji, tista notranja moč, ki izvira iz mirnega sodelovanja in tekmovanja vseh narodov in iz plodovite zakonodaje v duhu prave svobode in pravega napredka, osobito na polju socijalnih preosnov, blagotvornih gospodarskih naprav in razširjenja političnih pravic zvestega avstrijskega ljudstva.

Resen je tedaj trenutek, v katerem kliče vladar svoje narode na bojno polje volitev! Od izida teh volitev odvisne so osodepolne odločitve v našem javnem življenju, — osodepolne osobito za nas Slovence, ki imamo v osrednjem parlamentu jedino oporo naših teženj.

Zato zahtevamo od naših bodočih poslancev, da morajo v tem trenutku v prvo vrsto postaviti domoljubna čustva, ki navdajajo katoliški slovenski narod noter do zadnje kože, da morajo vse svoje moči postaviti v službo avstrijske državne ideje, ideje širne skupne domovine vseh narodov, ki so tako srečni, da živijo pod slavnim habsburškim žezlom.

V to ime pa je prva naloga naših bodočih poslancev v novem državnem zboru, da vsak poskus, z nova ovirati stvarno delovanje državnega zbora, pomagajo z vsemi silami zaprečiti. Prizadevati se morajo z vso odločnostjo, da se vrnejo redne razmere v našem ustavnem življenju, in se tako zopet odpre vir plodovite zakonodaje v prid ljudstvu in državi.

Neposredni povod sedanjim nezdravim razmeram je dalo **jezikovno vprašanje.** Rešitev tega vprašanja bi gotovo odstranila važno oviro mirnega parlamentarnega delovanja. Zato bode ena najplemenitejih nalog naših novih poslancev, delovati na to, da se jezikovni prepiri potom državne zakonodaje konečno rešijo tako, kakor zahtevajo potrebe celokupne države in pa pravice vseh narodnostij do svobodnega razvoja svojega jezika in popolnega priznanja istega v šoli, uradu in javnem življenju.

Prvi in poglobitni izvor naših žalostjih ustavnih razmer pa je iskati v krivičnem in popolnoma zastarelem volilnem redu, ki zabranjuje, da bi **ljudstvo** prišlo v državnem zboru do tiste veljave, ki mu po pravici gre. Najiminenitnejša naloga naših novih poslancev bode, delovati na to, da se sedanji volilni zistem izpremeni, in uvede namesto njega načelo **splošne, jednake, neposredne in tajne volilne pravice.**

Katoliški Slovenci! Z mirno vestjo stopa v tem resnem trenutku katoliško-narodna stranka na volišče, v trdni zavesti, da se pri novih volitvah obnovi in ojači vez mejsebojnega zaupanja, ki veže stranko z ogromno večino slovenskega naroda na Kranjskem! Neomadeževani so mandati, katere je katoliško slovensko ljudstvo l. 1897. poverilo katoliško-narodni stranki. Najhujši nasprotnik, če ljubi resnico, ne more trditi, da bi se bili katoliško-narodni poslanci tudi le za pičico kedaj odstranili od katoliško-narodnega programa, kojega je slovensko ljudstvo pri volitvah l. 1897. z ogromno večino odobrilo. Ta program — podrobno izražen v resolucijah I. in II. slovenskega katoliškega shoda — bode katoliško-narodni stranki tudi v bodoče do pičice svet, in zastavila bode, kakor doslej, tudi v bodoče vse svoje sile za izvršitev tega programa. Ako se z Božjo pomočjo posreči, zopet privedi državni zbor do stvarnega delovanja, bodo torej katoliško-narodni poslanci zastavili svoje moči za razvoj vsega javnega življenja **na krščanski podlagi**, za narodno ravnopravnost ter za duševni in gmotni napredek ljudstva. Vedno se bodo katoliško-narodni poslanci z vso odločnostjo potezali za **blagor kmetškega stanu in ravno tako za blagor meščanstva, obrtnega stanu in vseh delavskih slojev.** Delovali bodo dosledno in neustrašeno za razvoj in napredek teh stanov v **smislu krščanske socijalne preosnove.**

Toda naših poslancev je malo in torej brez zaveznikov ne premorejo veliko. Zato bodo katoliško-narodni poslanci postopali v novem državnem zboru zopet v slogi z drugimi enakomislečimi slovenskimi in hrvatskimi poslanci in iskali zopetne zveze tudi z drugimi katoliško-zavednimi poslanci, v prvi vrsti češke in rusinske narodnosti. Zadnji čas je, da se vsi krščanski in domoljubni življi v Avstriji približajo in tvorijo skupno četo v obrambo najdražjih svetinj države in narodov!

Rojaki! Volitve v naši deželi se ne bodo izvršile mirno, temveč v hudem, viharnem boju, provzročinem po brezobzirnih, brezvestnih nasprotnikih. V vseh volilnih okrajih bodo osobito našim kandidatom nasprotovali kandidatje „narodno-napredne“ stranke, ki je v zadnjih letih uprizorila nečuvveno gonjo zoper vse, kar je našemu narodu svetega in dragega, zoper vse, kar je v nas dobrega in poštenega — stranke, ki je dosledno z nogami teptala pravice in blagor ljudstva in nikdar ni mogla zatajiti svojega zaničevanja do poštenega priprostega ljudstva; stranke, ki brani sedanji krivični volilni red in odločno odklanja pravično načelo splošne in jednake volilne pravice, — stranke, ki se je drznila odobravati protiversko in protidomovinsko geslo „Proč od Rima in Dunaja!“, ki hoče slovenski narod odtrgati veri očetov in zvestobi do skupne avstrijske domovine, — stranke, ki ni izbirčna v sredstvih, koji je vsako, še tako nepošteno sredstvo prav — da le doseže svoje temne, ljudstvu in državi kvarne namene.

Katoliško ljudstvo!

Tvoja naloga bode, pri volitvah pokazati, da ona stranka nima domovinske pravice v naši deželi; pokazati, da je naša dežela **katoliška in avstrijska** dežela, — da smo in ostanemo vdani naši sv. katoliški cerkvi in naši ljubljeni Avstriji, koju želimo videti srečno in mogočno kot neomajljiv stolp pravičnosti in blagostanja sredi svetovnih viharjev.

V slovesnih dnevih katoliškega shoda je slovensko ljudstvo sijajno pokazalo svojo versko, narodno in avstrijsko zavednost. Navdaje nas vesela nada, da bode slovensko ljudstvo isto zavednost pokazalo tudi pri volitvah in izvolilo kot poslance same katoliško-zavedne slovenske može, — značajne in vestne može, ki se bodo vsigdar zavedali svoje svete dolžnosti: **nesebično, dosledno, brezozirno in neumorno služiti ljudstvu in državi**, po starem slovenskem geslu, ki bodi, kakor vselej, tako tudi to pot naš bojni klic:

Vse za vero, dom in cesarja!

Predstoječi oklic je bil soglasno sprejet na shodu zaupnikov katoliško-narodne stranke dné 7. novembra 1900.

Zajedno je ta zaupni shod enoglasno določil kandidate:

I. V splošnem volilnem razredu, ki voli 12. grudna 1900:

Dr. Ivan Šusteršič,

odvetnik v Ljubljani.

II. V kmetskih občinah, ki volijo dne 18. grudna 1900:

1. V sodnih okrajih: Ljubljana, Vrhnika, Litija, Zatičina, Ribnica in Velike Lašče:

Ivan Vencajz,

odvetnik v Ljubljani.

2. V sodnih okrajih Postojina, Ilirska Bistrica, Senožeče, Vipava, Logatec, Cirknica, Lož in Idrija:

Dr. Ignacij Žitnik,

deželni poslanec in beneficijant v Ljubljani.

3. V sodnih okrajih: Kranj, Škofjaloka, Trzič, Kamnik, Brdo, Radovljica in Kranjska Gora:

Josip Pogačnik,

posestnik in poštar v Podnartu.

4. V sodnih okrajih: Rudolfovo, Krško, Kostanjevica, Črnomelj in Metlika:

Viljem Pfeifer,

posestnik v Krškem.

5. V sodnih okrajih: Kočevje, Trebnje, Žužemberk, Rače in Mokronog:

Franc Povše,

deželni odbornik v Ljubljani.

III. Kandidati za mesta in trge se pozneje objavijo.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1900.

Osrednji volilni odbor katoliško-narodne stranke.

Umora v Polni.

Židovski morilec Hilsner je že drugič obsojen v smrt. Za časa grozovitih umorov v Polni in za časa sodnijskih obravnav v Kutni gori in Pisku opazoval je lahko vsakdo, da je tisto časopisje, ki se je potezalo za francoskega žida, izdajico Dreyfusa, bilo sedaj tudi na strani žida Hilsnerja, bodisi s tem, da je opravičevalo njegov čin, da je tajilo rituelno umorstvo ali pa, da je kolikor mogoče molčalo in se le semtertje ponorčevalo iz onih, ki so v Hilsnerjevem dejanju videli nekoliko več, nego navaden umor. Mej to poslednjo vrsto časopisja je bil tudi „Slovenski Narod“ s svojim židovskim poročevalcem Josua Münzeles Penižkom.

Hilsner je obsojen v smrt na vešala. Porotniki so se izrazili, da je Hilsner sokriv umora Klime in Hruze ter so s tem priznali, da je imel Hilsner tovariše pri svojem delu. Kje so ti tovariši? Ali se bode kedaj posrečilo potegniti zagrinjalo raz skrivnostna umorstva mladih deklic, katere so dobili s prerezanimi vratovi in brez krvi v telesu? Ob teh vprašanjih javlja nam brzojav, da so v Hamburgu zopet dobili mlado krščansko dekle umorjeno na način, na kakršen sta bili umorjeni Klima in Hruza in da je njuji morilec židovski klavec.

Tekom obravnave v Pisku zgodilo se je mnogo zanimivosti. Pred vsem je treba pibiti, da je bil žid Červinka aretovan, ker je nagovalarjal priče, naj izreko, da je bil Hilsner v kritičnem trenutku v Iglavi, in ne v Polni. Zakaj židom ni bilo dovolj, da se je vse njihovo časopisje potegovalo za Hilsnerja, zakaj so hoteli celo s takimi sredstvi odtegniti Hilsnerja pravici?

Hruza in Klima bili sta umorjeni na enak način, obe skriti na isti način; obe dve trupli je pokril morilec z mahom in vejevjem. Tisti, ki je umoril Hruzo, umoril je tudi Klimo. Hilsnerju so priče dokazale umor, Hilsner je z nestrannimi lažmi hotel prepričati porotnike, da ni bil v usodnih trenutkih prisoten, in vendar je neka židovska priča trdila, da stoji za obtoženim Hilsnerjem vse židovstvo. Mnogo prič je videlo Hilsnerja z dvema tujima židoma iti na oni kraj, kjer so se umori zgodili, Hilsner se je pred napadom na Hruzo zmotil ter napadel neko drugo žensko, ki mu je pa ušla, in priča Pečak videl je Hilsnerja na mestu umora v sivih hlačah, katere so se dobile skrite v židovski sinagogi — okrvavljene. Hilsner noče imenovati svojih tovarišev, s katerima so ga videle priče. Zakaj ju ne pove, da se dokaže nekriivda njega in njegovih prijateljev. Nekateri trdijo, da bi bil Hilsner morilec vsled živinskih nagonov mesenih strastij, a k takim naklepom pač ne bode vzel seboj tovariša, ne moril bi dekleti z karakteristično potezo noža preko vratu, na mestu pa bi se dobilo tudi kaj krvi. Klima bila je umorjena precej pred Hruzo ter so našli v gozdulu njen skelet, a Hruzo dobili so že nekaj ur po umoru, vendar niso opazili okolu nje nič krvi. Kdor bi ne moril radi krvi, dejal je zastopnik sorodnikov Nežike Hruza, umoril bi žrtev

hitro, a ne tako, kot v tem slučaju, in dobilo bi se na mestu umora veliko krvi, ki je morala izteči iz telesa. Najdeno telo bilo je brez krvi, kri krščanske deklice Hruze bila je ujeta, ni se je dobili ne v zemlji, ne v laseh, ne na obleki, ne v telesu, ne na telesu, ker so ji kri ujeli. Hilsner je sam po sodbi v Kutni gori priznal, potem pa je pričel zopet tajiti.

Dokazano je, vskliknil je dr. Baksa, da se ta umor ni zgodil iz seksualnih nagibov, ne iz roparskih namenov, ne iz sovraštva ali ljubosumnosti; ne bojimo se, da se nas nazove mračnjakom ali reakcionarom, povejmo odkrito: Tu se je dokazalo, da so ljudje, ki rabijo kri krščanskih deklet! Vedno se taka umorstva gode, vedno so žrtve mlada revna dekleta, ki so brez posebnega nadzorstva. Zahtevamo od države, da se preiskovanja takih umorov gode vestno in temeljito, da se tako konec naredi takim strašnim dogodkom! Pri tem slučaju se je šlo kakor pri drugih za znani veliki motiv. Lastna mati in brat Hilsnerjev nista hotela pričati, ker se je vedelo, da mnogo vesta o Hilsnerjevem dejanju. Židje iz Polne so izjavili celo to, da nič ne vedo o umorih, in vendar mnogo mesecev ni bilo v Polni drugega govorjenja nego o teh umorih.

Porotniki niso mogli drugače, da so po svoji vesti soglasno izrekli o Hilsnerju: „Kriv!“ Hilsner je zopet obsojen k smrti in židje pričakujejo, da bo pomiloščen in obsojen končno le na nekaj let. Židje se zanimajo za Hilsnerja, kakor bi jim kedaj storil veliko dobrega. Posneli smo te podatke iz nekonfiskovanega „Deutsches Volksblatt“, da tudi svoje čitatelje obvestimo o umorih v Polni, kjer je pod židovsko roko tekla krščanska kri, ne da bi oblasti mogle dognati, kam je izginila ta kri!

Izvirni dopisi.

Kranj, 21. novembra. V zadnji številki „Gorenjca“ smo čitali o zadnji občinski seji naslednje vrstice: „Občinski odborniški namestnik okrajni živinozdravnik gosp. Korošec prebere po posebnem odseku sestavljeni klavnični regulativ, ki se sprejme z malimi izpremembami po precej ostri in viharni debati.“ — Radovedni smo se vpraševali po vzroku te ostre in viharne debate. Zakaj se poročevalec te seje boji z besedami na dan? O taki zadevi, ki zanima meščane veliko bolj, kakor vesti, kje se iztoči več petijota, pa to z namenom zamolči. Kjub temu zvedeli smo, kaj se je v tem famoznem klavničnem regulativu od nas zahtevalo. Nič drugega, kakor da bi morali od vsakega repa, ki ga koljemo za domačo porabo, plačevati in pa to vselej 24 ur poprej naznaniti živinozdravniku. To se pravi: mestni očetje skrbje za to, da dobimo meščani nove doklade, ker imamo še premalo davkov. Ali pa so nam hoteli sešteti lonce pri ognjišču! Jedno kakor drugo spričuje njih izredno skrb za naše zdravje in delavnost. Kdo drugi bi pač mogel tak predlog staviti, kakor pseudo-župan izpod mesta Ostali zbor je kimal njegovi iznajdljivosti, in gotovo bi bil ta predlog sprejet, ako

bi se jim ne bil postavil po robu mož — jedini, ki ima v zboru razum in srce za težnje meščanov; meneč, da tak predlog more staviti le odbornik, ki še ni videl v svoji hiši klati drugega, kakor kako pišče, zapustil je dvorano, in ko so mu hoteli slediti še drugi, izpremenil se je klavnični regulativ. Vsa čast možu, ki se je upal odločno oporekati tej mestni diktaturi! V svesti naj si bo, da ima zunaj mestnega odbora vse meščane za seboj. Gospodje na rotovžu pa naj tudi vzemo na znanje, da bi se pred izvršitvijo takega predloga storili odločni koraki, da se taisti razveljavi, „slavnemu“ odboru pa izreče že davno zaslužena nezaupnica.

Iz Kamnika, 20. novembra. Naše mesto je obogatila narodno-napredna ali „Narodova“ stranka za jedno komedijantsko predstavo. Volilnega shoda g. dr. Ferjančiča ne moremo imenovati drugače. Vsa reklama zanj je kazala sumljiva znamenja, njega završitev pa je iznenadila naše slutnje. — Česar niso mogli delavni dan doseči redko nabiti plakati v sredini mesta, to je hotelo nadomestiti za izbrano občinstvo najbolj koncentrovano liberalno zelišče, imajoč v sebi „mlajše sladke koreninice“.

Vspreh te reklame se je pokazal ob 1/8. uri zvečer da je bilo „izbranih“ z uradništvom vred pičlih dvajset — dasi so bili po stanovih slednji v večini — in da so „nepridiprav“ kat. narodni volilci zasedli 25 sedežev. Prepričan za predsedniško mesto pa je inteligenci nudil časa, da so svoje za 4 glasove majorizovali. Ko so bili rešeni iz te neljube zadrege, je zajahal g. predsednik brž svojega šepavega „nevtralnega belca“, češ „nikoli ne napadam klerikalcev“, a komaj se je dobro ogledal in dotaknil sedla, že je čepel do ušes v tej strastni pregrehi. Zanesljive priče trdijo, da se od praznika sv. treh modrih ni prav nič izmodril. — Pohlevnost katol. narodnih volilcev dala je navzočemu g. Fajdigu povod, da jim je očital hlapčonstvo, mej tem ko je isto za se in za svojo (?) inteligenco prezrl. Dasi je bilo zborovanje precej živahno, vendar je bilo popolnoma mirno, in inteligenca „Narodove“ vrste se je več od naših naučila, nego naši od onih. Povdarjati moramo, da razun 2 Nemcev ni bilo boljših, zmernih liberalcev navzočih izmed meščanstva, pač pa nekaj „Narodovo“ dresiranih kričačev, ki vsake kvatre menjajo svoje politično prepričanje.

Moralna moč je bila na strani kat. narodnih volilcev, frazološtvo spremljano s stekliki ugrizki, hotelo je isto podrediti, a ni šlo.

Program g. kandidata Andr. Ferjančič-a je napravil na nas ta utis, da s tako limonado — da ne rečemo kameleonsko šušmarijo — ne more niti Ivan grozni pridobiti src svojih. Brez trdnih načel, brez fundamentalne podlage „kot krščen kristijan“ hoče nastopiti pot proste politike! Niti z jedno besedo ni omenil vseslovenskega shoda, ne programa shoda zaupnikov narodno napredne stranke iz leta 1894. in ne programa bivše parlamentarne večine. Specijelno pa dr. Ferjančič tudi ni razvil nikakega gospodarskega programa, meneč, da je dovolj, ako govori o vže projektiranih železnicah in o posojilih za nove. Tudi s

tem, da je govoril o svoji parlamentarni praksi nam ni ustregel, ker je sam povedal, da te prakse v vseh letih za nas ni izvrševal.

O narodni avtonomiji, jugoslovanskem političnem združenju, obrtnem združništvu in o socialnih nalogah države — o vsem tem molči, ker ima o tem lastno sodbo ali pa predsodke, brez odgovornosti volilcem. Ali naj mar takemu zastopniku zaupamo?

Narodna značajnost kandidatova pokazala se je blesteče z izjavo, da naših deželno-zborskih razmer ne pozna. Zato pa tudi ne obsoja istih, marveč jih „skozi lastna očala gleda“ (Sl. Narod?), prepuščajoč odgovornost onim, ki so vanje zapleteni. Zveza z kranjskimi Nemci, dež. šolski nadzornik in dr. Schaffer, to so njemu logične posledice doslednih narodnih naprednjakov. Da so tudi stari klerikalci taki bili, je laž! Nihče izreje „klerikalcev“ ni Nemcem dal kaj od slovenskega posestnega stanja. Na vsa usta tedaj povemo, da naši volilci ne bodo oddali glasov takemu kandidatu, ki balansira s svojim programom v ozkih sponah strankarskih ozirov brez verske, brez narodne in soc. barve.

Kaj naj rečemo o drugih „kvedrastih“ ju naci tega večera? Zabeležiti je vredno „kubikarski“ nastop g. Fajdige, ki je pred 3. leti ob priliki volilnega shoda za V. skupino bil ob svojo smolnato jerhovino, znaneč svoje proletarsko stanje. V soboto pa je z viška liberalne inteligentnosti bil sebe po zobeh, imenujoč našince „hlapčone“. To navajamo vsled tega, da s svojim slabim spominom ne zaide med nas. Krivico bi mu storili, ako prezremo bivšega „dunajskega žlajfarja“, ki v svoji pasji veri uči ljudi takta in kaže s tem zmožnost za bodočega županskega kandidata. No, g. Močnik, ki vedno išče cesar ni izgubil, zgrešil je med debato mesto bivšega zborovališča o zadevi kamniške železnice. Dotični zborovalci mu tega ne zamerijo, ker še dobro vedo, da je on že takrat na tlaku zborovališča poslušal drdranje vlaka.

Sedaj pa še par pojasnil v odgovor pone deljkovemu „Narodu“. Konstatirali smo vže in to znova poudarjamo, da so bili naši o pričetku zborovanja v večini in bi si bili tudi predsedstvo osvojili, ko bi bili hoteli nastopiti z ono salonsko finostjo, kakršna se v „Čitalnici“ parlamentarno vprizarja. Kako je predsednik shoda in tega narodno-naprednega zavoda v tej „življenski potrebi“ podkovan, kaže to, da je med zborovanjem shoda obtekel ves parket in skoro zgrešil svoj stol. Kar se tiče sodbe o kvalifikaciji naših ljudi, prepuščamo sodbo navzočim, ne pa „Narodovim“ čitateljem; tudi večje število nevolilcev naj inteligenca sebi pripíše za neizogibnim holmskim Kos-om vred. — Golobradi klerikalček pa izjavlja, da se mu ta nedostatek po krivici očita, ker je kljub nezmotljivim salonskim kritikom, še isti večer za cel groš brade prodal. O bledih, starih, tresočih, zarudelih itd. volilcih ima dopisnik svoj okus, mi pa imamo o bakreno-višnjevih, zamazanih, žejnih, pasjeverskih in steklih, svojega.

Kako se ujema trditev, da je g. Koblar izstopil iz kluba slov. kršč. narodne zveze in pa dejanska zgodovina tega kluba, to ve boljše od „Narodovega“ dopisnika celo kak prvošolec. Zabeležiti imamo tudi par laži. Mejklie o bratenju z soc. demokrati je pal iz naših vrst v očitanje liberalcem. Proglasitev dobrih kristjanov po g. dr. Ferjančiču pa se oceni najbolje z dejstvom, da niti tretjina onih, ki so zvečer hinavsko oči zavijali, ni videla drugi dan (v nedeljo) — cerkve znotraj. Dalje se ne pečamo s dr. Ferjančičevim shodom, želimo pa z nasprotniki priti še večkrat vkup, da se bolje spoznamo.

Z Dolenjskega, 22. novembra. Na tri kraje so si razdelili Pfeiferjevi nasprotniki svoje nečedne vloge. Eden pisari iz Novega Mesta, že od daleč ga izpoznaš po njegovem slogu, kakor smrdokavro po smradu in nesnagi; drugi poroča od Krke, t. j. iz Kostanjevice, tretji v Krškem, pa se liki krt pod zemljo javno sploh ne upa na dan, češ „Vorsicht ist die Mutter der Weisheit“, in le na skrivnem, za plotom, informuje svoja soseda ob Krki ter jima šepetaje na uho. Ako mu pa stopiš na rep, milo zajavka, svetohlinsko povzdigne oči in zavija dejstva, ki

so notorično znana — si fecisti, nega! In kako se mož zvija na vse načine, v potu svojega obraza kuje konfuzne protipopravke, katerih (Bog mu odpusti njegovo slovenščino!) ne more razumeti živ krst, menda niti on sam ne. — Pravi, da je o g. Pfeiferju govoril „vedno z vso tisto spoštljivostjo“, ter „ni nikoli ničesar razžaljivega o njem niti mislil, še manj govoril.“ O, o, čujemo! Pa menda ne, da bi bila „cela stvar izmišljena in slab dovtip dotičnega dopisnika?“ Ali smo tako kratke pameti, da smo že pozabili na „penzijo“ (vkljub popravku!), davek na sladkor in šnops, tlako, sovraštvo do kmetov itd.? Ti sveta nedolžnost, ti, ki vse izveš šele iz „Slov. Naroda“! To je pa res „jako neljubo in nevšečno“!

Famozna je tudi izjava, katero slišimo vprvič, da bi se nameč Pfeiferju tudi sedaj ne bil postavil nobeden proti-kandidat, ako bi bil kandidiral na „svojo roko“. (Prosim oproščenja, citujem doslovno!) In „rokoljubeči“ krški župan v svojem neskončnem resnico in pravicoljubju tudi „milostljivo“ priznava dosedanjemu poslancu, da ima „v gotovem (sic!) oziru“ zasluge. Še več: pri zadnji državno-zborski volitvi je celo „miril“ vse nasprotnike gosp. Pfeiferja, kateri je zdaj tako malo hvaležen za to neprecenljivo velikodušno pomoč; to je pač krivica, o kateri je želeti, da se „hitro pozabi“. Zakaj utegnile bi nastati usodne posledice, s katerimi seveda možati gosp. Tomaž zopet ne bi hotel biti „v najmanjši zvezi“ — prav tako kakor z onimi kmeti, „kateri ga pridejo (slovnica!) vprašat za svet“; to slednje so širši krogi tudi „šele izvedeli iz Vašega poslanega“. Pri vsem tem je najbolj komično to, da ta slavni agitator „kakor je znano, ne pride (!) niti iz Krškega“; žalibog pa je ironija hudomušne usode hotela, da je šel on ravno tisti dan k Sv. Duhu loviti volilcev, ko je njegovo „Poslano“ zagledalo beli dan. V čem toraj „obstoji (!) vsa agitacija“ njegova? — Revež! moral bo res še dopusta prositi do 18. gruŕna, da bode utegnul na vse strani pisariti in kmetom limanice nastavlјati. Ali pa naj kar sam kandiduje „na svojo roko“, kar bo pač še najbolje, saj je prav na tistem baje resno mislil na to, pa za sedaj je grozdje še prekislo, ka li?

Politiški pregled.

Avstrijski škofje so izdali spomenico proti dvoboju. Cerkev in šola, rodbina in občina naj delujeta proti tej nenravni razvadi.

O ljudskem štetju. Le nekaj tednov je še do velevažnega ljudskega štetja, vendar se ni pričelo še nikjer s potrebnim gibanjem. Temu so seveda vzrok priprave na bližnje volitve, ki zatevajo vse razpoložljive moči. Toda to se pa ne dogaja le mej Nemci in Lahi. O poslednjih skoro vsak dan poročajo primorski listi, kako se korak za korakom pripravljajo na ljudsko štetje. Isto ne dogaja tudi mej Nemci, posebno na Koroškem in Štajarskem, ki hočejo zatajiti kar tisoče Slovencev. Lastniki večjih podjetij dobivajo že sedaj migljeje, naj se zadostno poslužujejo tako priličnega jim izraza „občevalni jezik“ in naj vpišejo vse slovenske delavce, ki so mnogokod v večini, za pristne Nemce. Gospodar si mora misliti: jaz sem Nемеc, slovenščine ne umem, toraj morejo delavci občevati z menoj le v nemščini. Seveda ljudsko štetje nima namena, poučiti vlado in zunanji svet o tem, koliko Nemcev se more posluževati, če tudi morda le za silo, blažene nemščine, marveč skrb vlade in vseh poklicanih faktorjev bi morala biti, da se izve pravo število narodnosti. No, prepričani smo, ko bi bil zbran državni zbor, bi bil gotovo poskrbel, da bi se bil „občevalni jezik“ umaknil pametnejemu izrazu. Sedaj se pa dela z nami, kakor komu drago.

Laški visokošolci — toženi radi veleizdajstva. — V Gradcu se je uvedla preiskava proti 36 italijanskim visokošolcem radi veleizdajstva, ker so v neki gostilni baje prepevali protiavstrijske pesmi. Dva dijaka so zaprli; da se jih pusti provizorično iz zaporov, se je ponudila kavcija 100.000 K, toda sodnija je ponudbo odklonila.

Nemška vlada izganja skoro dan za dnem Slovence iz svojih dežel. Tako so pregnali

te dni s Saksonskega zopet 40 avstrijskih Čehov in Poljakov.

Iz protestantizma izstopilo je v Hanoveru 70 družinskih očetov, ker so nekateri pastori tajili božanstvo Kristovo.

Cela carjeva družina bolna. — Brzjavke iz Petrograda javljajo, da ostane car najbrže celo zimo v Livadiji. Poklicani so bili tje nekateri dvorni zdravniki. Splošno stanje carjevo je povoljno. — Veliko vznemirjenje vzbuja v Livadiji vest, da so zbolele tudi carjeve hčerke; tudi carica sama je baje zelo nerazpoložena. Govore, da je carja hotela zastrupiti zlobna roka.

Krüger je v četrtek došel s parnikom „Gelderand“ v Marseille na Francosko. Iz Marseille odpotuje v Pariz in iz Pariza v Haag, kjer bo izdal dokumente, ki pričajo, kako krivico so Angleži storili Burom. Krügerju se je posrečilo rešiti del transvaalskega državnega zaklada.

Z južno-afriškega bojišča. Lord Roberts, poveljnik angleških čet v južni Afriki, je padel s konja ter se nevarno poškodoval. Iz Kapstadta se poroča, da je vsled dobljenih ran umrl Krügerja namestujoči predsednik Transvaala Schalk Burger v johannesburški bolnici. Buri so zadnje dni zopet večkrat presenetili Angleže ter jih večkrat nabili. Pri Balmoru so Buri ujeli 30 Angležev, ubili pa 6 Angležev in jednega častnika ranili. Buri so se preskrbeli z velikimi zalogami živil in streliva. Njih bojne vrste so se jele z nova polniti z novimi krepkimi močmi. Vse pričakuje nove vstaje v kapski koloniji. Vrhu vsega pa se je pričel upor celo med angleškimi vojaki in so morali zbog tega razpustiti že več polkov.

Domače novice.

Osebnosti. Župnikom v Gorici je imenovan g. Ivan Kokošar, doslej župnik v Šebreljah. — Učnim prefektom v ljubljanski bogoslovnici je imenovan g. dr. Mat. Prelesnik. — Obolel je g. dekan Drobnič. — Poročil se je g. Emil Kandare, konceptni praktikant pri c. kr. finančnem uradu z gđ. Antonijo Vovko. — G. Jos. Čerin, bivši koncertni vodja „Glasbene Maticе“, je imenovan kapelnikom župnijske cerkve sv. Lavrencija na Dunaju in ravnateljem tamošnje glasbene šole. — Umrla je poštna upraviteljica Zinka Grum.

Obrtniki! Narodno napredna stranka je vsprejela v svoj program načelo svobodne konkurence, ki uničuje obrt. Ako hočete olajšanje svojih bremen, obrnite vsi hrbet stranki, ki na tak način skrbi za vas. Proč z poslanci stranke, ki podpira svobodno konkurenco. Volitev je tajna, zato lahko brez skrbi glasujete proti liberalcem. Liberalna večina v državnem zboru je skovala postave, ki vas sedaj žulijo, zato treba v parlament poslati mož, ki so proti liberalcem, da se spremene postave in se odpravi svobodna konkurenca.

Slomšek — slava! V ponedeljek dne 26. novembra t. l. mine 100 let, odkar se je slovenskemu narodu porodil eden najboljših njegovih sinov: Anton Martin Slomšek. Vsak zaveden Slovenec spoštljivo izgovarja ime škofa Slomškega, saj so vsakemu dobro znane njegove neprecenljive zasluge! Družba sv. Mohorja nam je letos v posebni knjigi podala opis vzornega življenja in blagonosnega delovanja slavnega našega domoljuba. Slovenci, pridno prebirajte to zlato knjigo ter iz nje crpajte nauk, kako treba ljubiti in spoštovati vero in narodnost svojo!

Deželni odbornik dr. Tavčar te dni leta okoli, kakor bi se bil utrgal, hujska, hruli in laže zoper duhovne ter hoče napraviti celo deželo liberalno in spraviti jo pod svojo komando. Eden pa ne more biti za vse. Ker ima z agitacijo, s politiko, spisovanjem in urejevanjem „Naroda“ in „Rodoljuba“ preveč posla, se pa to občutno pozna v njegovem delokrogu, za katerega je dobro plačan. Kot deželni odbornik dr. Tavčar akte po navadi rešuje z „Videat“, to je: kakšnemu uradniku jih porine v rešitev. Se ve, da ima pri tem dr. Tavčar toliko vesti, da naredi pobotnico

za štiri tisoč kron na leto, katere vrže na kupec svojih fajmošterskih hranilnih knjižic, za šampanjec pa dobiva še posebej dijete. Na tak način lahko v eni uri reši sto aktov, ne prašajte pa: kako? Prav umevno je tedaj, da hoče dr. Tavčar s kmetom, čegar žulji se stekajo v deželni blagajnici, v miru živeti. Drugo vprašanje pa je, če je to pametno za kmeta, da takega človeka plačuje in zraven molči, kadar se širokousti na shodih, kaj je on za kmeta storil. Dozdaj še prav čisto nič ni storil.

Razbiti hočejo edinost slovenskih poslancev na Dunaju! Znano je, da slovenski poslanci na Dunaju ne bodo nič dosegli, ako ne bodo edini. Na shodu v Postojini se je javno govorilo, da se mora razbiti „Slovanska krščansko-narodna zveza“, v kateri so bili doslej slovenski poslanci združeni. Dr. Tavčar je to hotel utajiti. Malovrh je skoro na to klepetavo povedal, da se bo zahtevala sprememba klubovega programa t. j. po mnenju liberalcev, da se bo moralo, kakor iz programa narodne stranke tudi iz tega programa črtati krščanstvo, da nastane tako „soglasje“ s programom liberalne stranke. Ko je „Slovenec“ menil, da volilni oklic narodno-napredne stranke omenja zjedinenje, je dr. Tavčar takoj v „Narodu“ povedal, da se s tem ni mislilo zjedinenja slovenskih poslancev na Dunaju. S tem je vodja naprednjakov dr. Tavčar jasno povedal, da je proti edinosti slovenskih poslancev na Dunaju. Volilci naj sedaj samo pomislijo, koliko koristi bi imeli od tega, ako bi se po Tavčarjevem nasvetu slovenski poslanci na Dunaju kregali, in volijo naj take poslance, ki bodo hoteli resno z združenimi močmi delovati za svoje volilce.

Tisti, ki hočete voliti notarja Plantana, se morate varovati, da ne kupite mačka v „žaklju“. Zato pridite poprej vprašati v Zatičino, kako mi o njem mislimo, ki smo delj časa imeli med seboj to „dobroto“; ali pogledajte v našo zemljiško knjigo in preštejte Plantanove terjatve, vknjižene in izbrisane na marsikaterem zemljišču, in potem vprašajte posestnike teh zemljišč, da Vam povedo, kako ljubeznjiv upnik je bil Plantan. Tudi greste lahko vprašati g. notarja Svetca, da Vam pove, koliko strank iz Zatiškega okraja je prišlo rajše k njemu, kakor pa k domačemu notarju g. Plantanu. Stičan.

Volilni shod v Št. Janžu. Preteklo nedeljo smo imeli tu v župnišču volilni shod. Sklical ga je g. dr. Šusteršič. Pojasnil je nam kmetom, koga naj volimo, ali Povšeta ali Zupančiča. Povše je kmet, a tudi v šolah izobražen kmet in podpredsednik kmetijske družbe; Zupančič pa je navaden kmet, ki zna malo nemške „šprahe“. Takih poslancev se ne manjka, za ta posel bi bil nazadnje dober tudi tisti Ribničan, ki pred poslansko zbornico na Dunaju kostanj peče. Tudi on zna nemško. Omenil je tudi liberalni „volilni katekizem“, ki je ponatisnjen iz „Rodoljuba“. In to je bilo kaj primerno. Saj naši liberalci delajo zoper Povšeta z lažjo, da je on vzrok naklade na sladkor, ko vendar zavedni kmetje vedo, da je ta davek naložil liberalni češki minister dr. Kaizl sam, brez poslancev po § 14. Da se kmetiskemu stanu ni veliko pomaglo, kriv je zlasti napačni način volitev, ki so si ga izmislili liberalci. Potegovati se moramo vsi za splošno volilno pravico, naj liberalcem to diši ali ne! Pojasnil je nam tudi druge krivice, ki so nam jih prizadejali liberalni poslanci v Ljubljani in na Dunaju. Vsi pošteni kmetje smo bili prav veseli tega shoda in smo zaklicali g. dr. Šusteršiču prav iz srca „živio“. Ko bi bili vsi poslanci tako umni, vneti za kmeta in tako neustrašeno krščanski kakor on, potem bi bilo pa že bolje za delavca in kmeta. Ker pa vemo, da je g. Povše ravno tako vnet za kmeta, saj je pred nekaj leti zemljiški davek nam Dolenjcem zmanjšal, preskrbel veliko brezobrestno posojilo za vinograde, olajšal delo Radeškega mostu itd., zato smo pričujoči volilci glasovali tudi zanj. Samo pet jih je bilo za Zupančiča. Nekateri navzoči pijani liberalci so želeli shod motiti, a se jim ni posrečilo. Tudi od liberalcev napojeni možje in fantiči niso mogli shoda razgnati. Kako grdi so se pokazali liberalci ob tem shodu! Tako so zmešane pameti, da ne znajo drugače delati

za liberalne poslance, kakor z lažjo, pijačo in „Rodoljubom“. Treba se bo znanprej ogibati njihovih hiš. Delajmo pa z vneto za dr. Šusteršiča in Povšeta! Bog ju živi!

Družba sv. Cirila in Metoda razpošilja ravnokar podružnicam poziv, v katerem jih prosi podatkov za izdajo letošnjega Vestnika. V prošnji se pa nabajajo tudi besede, ki so naslovljene na slovenske rodoljubne kroge: Družba sv. Cirila in Metoda prosi vse rodoljube in zlasti svoje podružnice, naj koj zberó vse moči, da družbi, ki je danes na več krajih pogoj našega narodnega obstanka, v sedanji potrebi prihite na pomoč.

Narodno-napredni izdajalci. „Slovenec“ priobčuje naslednjo vest, katero priobčujemo v pomislek vsem Slovincem, katere še ni popolnoma oslepila liberalna strast. Slovenec piše: Kako pomagajo kranjski naprednjaki obmejnim Slovincem. V Istri bje ubogo slovensko ljudstvo sedaj obupen boj proti laškimi kapitalističkim tlačiteljem. Vsi pošteni Slovenci in Hrvati posvetnega in duhovskega stanu se združeno bore, da ohranijo istrskim Slovanom dve zastopniški mesti — „vrli“ „Učit. Tovariš“, kakor ga naziva „Slov. Narod“, pa v danes nam došli številki hujska istrske učitelje proti Spinčiču in Laginji. Učitelje, ki delujejo za ta dva moža, opsuje „Učiteljski Tovariš“ s popovskiimi prirepinami“. Tako delujejo kranjski liberalci za obmejno slovensko ljudstvo! V trenutku, ko je treba združiti v boju proti mogočnim laškimi sredstvom vse slovanske moči, prihajajo pristaši „Učit. Tovariša“ z intrigami proti slovanskima kandidatom. Ali niso to „lahonske podrepine?“

Dr. Tavčar v St. Rupertu. Dr. Tavčar je bil v Št. Rupertu v svojem govoru precej pobožen. Vedel je, da ga bodo kmetje zapodili proti Ljubljani, ako bi ponavljal svoj izbruh iz „Naroda“, da so cerkve po naših gričih znamenje naše sužnosti. Zato je dr. Tavčar, kakor čitamo v „Narodu“, v Št. Rupertu dejal: „Našo stranko prešinja prepričanje, da sta vera in krščanstvo od Boga nam poslani dar, da mora slovenski narod obdržati svojo vero, ki poganja svoje sadove v lepih naših cerkvah, ki pa mora tičati globoko v srcu in ne samo na koncu jezika.“ „Naša stranka ni proti veri, ona je v pravem pomenu verna stranka.“ „Vera je svetinja, ki se ne sme vlačiti po blatu vsakdanjega življenja, zlata svetinja je to, ki se kakor vse, tudi oblati, če se po prahu vlačí.“ „Vam niti ne vsiljujemo svojega tako imenovanega liberalstva. Mi niti ne zahtevamo, da bode kmetje taki liberalci, kakor smo mi po mestih.“ In potem je dejal dr. Tavčar: „Kar mi po mestih želimo, je to, da se povsod spozna velikanska vrednost kmeta v zdravi državi.“ Take so dr. Tavčarjeve liberalne limanice pred volitvami, vsak pameten kmet pa ve, da je liberalcem po mestih, pri srcu le lastna korist, ne pa korist našega kmeta. Tavčar je pokazal na tem shodu vse svoje moštvo in prav odkrito pripoznamo, da smo doslej mislili, da je v dr. Tavčarju več moža. Dr. Tavčar je bil tisti, ki je napadel spravo mej slovenskimi poslanci v dež. zboru, ker je o spravnihih pogojih bil govor o krščanstvu, dr. Tavčar je tisti mož, ki hoče, naj se program „Slovanske krščansko narodne zveze spremeni, dr. Tavčarjev Malovrh je v „Novicah“ namigaval, da se mora krščanstvo izbacniti iz tega programa, kakor se je po Tavčarjevi zasluzi izbacnilo iz programa narodne stranke, dr. Tavčar je tisti, ki je očitno izjavljal, da se ni treba preveč bati vraga, ker ga ni. Dr. Tavčar je vedel, da tudi kmetje vedo za njegovo sovraštve proti veri in da le hinavstvo mu bo pridobilo mnogo prijateljev. Spoznal je dr. Tavčar, da v narodno-napredno stranko, ki je pomedla krščanstvo iz svojega programa, slovenskega kmeta ni pridobiti, ker tudi liberalna stranka zanj ne more ničesar storiti, ako si hoče ohraniti zase liberalne m. gotee, in pripoznal je končno, da liberalna stranka ni za kmeta, češ: „Usta novi naj se kmetiska stranka za celo deželo, ki od naše stranke, niti odvisna ne bodi.“ Toliko o dr. Tavčarjevem govoru v Št. Rupertu iz „Naroda“. Pribijemo le še, da je „Narod“ v „govoru“ kandidata Zupančiča zapisal vsaj par

besed, o Jelenčevih besedah pa samo pravi, da je „v poljudnih besedah razvijal in pojasnjeval svoj program“. Modrost Lukca Jelenca je torej „Narod“ zatajil in prav je imel dr. Tavčar da mu je sam na shodu dejal „naj neha“.

Doktor Tavčar — dober kristijan. „E, Štajarci so v temi, ker se preveč hndiča boje. Pa ga ni! Sicer pa tudi moji otroci sedaj molijo, kadar bodo pa večji, naj imajo o teh stvareh svoje mnenje, kakršno hočejo.“ Izviren izrek dr. Tavčarja.

Kdo je smrdljiv? Tavčarjevo glasilo imenuje zadnji čas naš list včasih smrdljiv. Od kdaj? Od dne 14. aprila lanskega leta, ko je „Slov. List“ priobčil pogovor dr. Tavčarja z Udmatačani v „Narod. Domu“. Dotlej nesmrdljivi dr. Tavčar je izustil te-le besede: „Vi ste doli iz Udmata in se pustite od farjev voditi. Vi ste klerikalci! Zato se Vam bode vzela električna luč, cevij Vam ne bomo napravili za odtok vode, ampak gnoja Vam bomo navozili na ceste.“ Ker se z gnojnim voznikom mora pečati „Slov. List“, tedaj ne more lepo dišati, kadar se Tavčarja dotika.

Z Notranjskega se nam piše: Kakšni hinavci so naši liberalci se spozna od tod, da je politično in gospodarsko društvo za Notranjsko pri svojem rojstvu poudarjalo, da ne bod nikdar strankarsko in da se bode držalo preko obeh nasprotujočih si strank srednje poti. Gosp. dr. Treo je na shodu naravnost rekel, da naj se postavijo za kandidate možje iz tega in onega tabora, in gotovo se zjedine, ako ne bo manjkalo poštene volje. Gosp. A. Dietrich je tačas kazal na edinost vsega naroda o priliki vseslovenskega shoda v Ljubljani, kjer se je soglasno in navdušeno sprejela resolucija, da naj bodo vsi slovenski in hrvaški državni poslanci združeni v državnem zboru v „Slovanski krščanski narodni zvezi“. Zanimivo je, da zdaj dr. Treo in Dietrich gledata dr. Tavčarja, kako kvedrasti doktor razbija to zvezo, in sicer edino zaradi tega, ker mu smrdi krščanstvo kot bistvena točka njenega programa; in odborniki našega slavnega nevtralnega društva pravijo, da ima prav, ter podpirajo le liberalne kandidate. Katoličane je to društvo grdo naplahtalo, a žal, da smo izprevideli še-le zdaj, kako resničen je pregovor, ki pravi: „Ko kmet konja lovi, mu oves moli, kadar ga vjame, mu pa bič pokaže.“

Z Gašteja pri Kranju se nam poroča: Ko je znani krojač Skalja iz Kranja te dni nesel neko „šrifto“ od župana Novaka slavnemu uredniku „Gorenjca“ pisarju Erženu v Kranj, se je odpočil na Gaštaju, da si je omočil suho gobo. Preden je šel po klancu doli, je pa izdal svoje malhe skrivnost, rekoč: „To le mi je dal Novak, da nesem Erženu, pa to je res neumno; samo tega nikar ne povejte, da sem jaz rekel.“ In kaj je bilo? Eržen je nato izdal oklic na kmete z geslom: „Kmet naj voli kmeta za svojega poslanca!“ — tedaj kmet naj voli Jakoba Kozelja. No, da bi Jakob Kozelj bil poslanec, to se je še plačanemu Skalji zdelo neumno. Mi pa povemo še eno bolj neumno. Kmetje kranjskega okraja naj ne poslušajo več župnikov, ki s kmeti skupaj okušajo, kakšna bremena tišče kmeta, ker znajo sami, koliko neso kmetije in kakšne so nadloge s posli; ampak poslušajo naj rajše bolj učenega moža, pisarja Eržena, ki je prvo šolo na kol obesil, ker je imel trojko, ali kakor sam pravi, „dritte“, potem pa ni več študiral, ampak se je pri notarju Šlambergerju (!) pisati naučil, ker prej še pisati ni dobro znal. Tega Eržena naj ubogajo kmetje! Vsa okolica se posmehuje cepcem, ki gredo temu učnemu uredniku „Gorenjca“ na limanice. Kmet, Bog te varuj notarja, še bolj pa njegovega pisarja!

Bolčev Pepe — razširjevavec nravnosti. Bolčev Pepe je oženjen ljubljanski občinski svetnik in zlobni jeziki so časih govorili, da ima njegova žena nad njim veliko komando. Sedaj se je pokazalo, da se Bolčev Pepe svoje žene prav nič ne boji, sicer bi ne vabil ljudi na št. 13. Občinski svetnik Turk bil je tako nepreviden, da je tožil g. Kmetica iz Trzina, ker ga je leta našel z „barabo“, „svinjo“ in drugimi takimi naslovi. Pred sodiščem pa se je dokazalo, da je

g. Kmetič tako krepko opsoval Pepeta, ker ga je le ta kot oženjen mož vabil v zloglasno hišo in sicer na tako delikaten način, da je zagovornik g. Kmetiča g. dr. Poček prav omenil, da je bil poštenu kmet Kmetič lahko razburjen, ko ga je T. na tak način vabil v zloglasno hišo. Gosp. Kmetič je bil sicer obsojen na 10 K globe, ker je g. Turku nadel tako krepke priimke, o gosp. Turku pa se je izvedelo, da je kot napreden občinski svetnik prav čeden rezirjevalec npravnosti v našem mestu. Čestitamo ljubljanskemu občinskemu zastopu na takem tovarišu!

Pozabljeni kanali. Ljubljanskemu magistratu se je zopet zgodilo nekaj, kar kaže, kako površno se dela v stavbinskem uradu. V Lingarjevi ulici so nedavno zasuli novozgrajeni kanal, pozabili so pa v novi kanal napeljati postranske dotoke iz starega kanala, katerega so zazidali. Tako voda ni mogla ni iz starega kanala, ni v novi kanal. Sedaj zopet odkopavajo cesto, da popravijo, kar je stavbinski urad ob „ogromnem svojem delu“ „pozabil“. Stroške pozabljivosti bodo morali plačati ljubljanski davkoplačevalci!

Dr. Tavčar in — vera. Prišlo je pri nas v navado, da voditelji naših liberalcev ob raznih prilikah v svoje govore vpletajo prav „bistro umne“ razprave o — veri. Ko bi še živel naš pesnik Prešeren, bi jim gotovo z nevoljo zaklical: „Le črevlje sodi naj kopitar!“ Toda dandanes vlada povsodi prostost, tudi prostost v govoru in v sodbi. Zato smejo liberalni velikani, mej njimi seveda v prvi vrsti dr. Tavčar, govoriti tudi o veri, o kateri nimajo nobenega pojma. Za primer, kako ignorant v verskih rečeh govori o veri bodi samo en primer. Na volilnem shodu v št. Rupertu, dne 18. t. m., je „veleum“ dr. Tavčar izbleknil tudi te besede: „Naša stranka se z vso vnemo poganja za to, da vera ostane na tistem vzvišenem prostoru, kamor spada“. Kateri pa je „tisti vzvišeni prostor“? Če je ta prostor cerkev, in če mora vera v cerkvi ostati in ne sme ven priti, mora biti vera pač čudna stvar, nepotrebna, da se mora skrivati v cerkvene zidove. Če je „tisti vzvišeni prostor“ človeško srce, mora biti zopet nekaj čudnega z vero, da ven ne sme. Zakaj, kar je poštenega v srci, to neče v srci ostati, ampak se razodeva tudi v javnosti. Povejte nam torej, g. doktor, bolj natanko, kakšna je ta Vaša vera, katero Vi s toliko vnemo zagovarjate in branite, ob enem pa skrivate v cerkev in v dno srca. Morda nas še prepričate.

Pravična sodba. „Südsteierische Post“ piše: „Slov. Narod“, idealna ustanovitev Josipa Jurčiča in sem tertje organ slovenske inteligence, se bori proti svojim političnim nasprotnikom sedaj le z izrazi: — sit venia! — „Schweinkerl“ (št. 262), „politično stranišče“ (št. 263) itd. Tako nizko je pal ta list. Tak nedostojen ton med volilnim bojem nismo dobili v sedanjem boju niti v socialno-demokratskem niti v nemško-nacionalnem časopisju. Zato je tudi usoda vsakega kandidata, za katerega se bori „Slov. Narod“, že zapečaten. „Le style c'est l'homme!“

Kako se je mestna davkarija ustavila pri Možinovem konju. Gosp. Možina na Radeckega cesti ima lepe konje. Čuli smo, da je te dni stopil med njegove konje magistratni sluga ter mu zarubil jednega konja. G. Možina je začudeno gledal, da mu zarubljajo konja, ko je vendar pri mestni blagajni vse plačal; šel je s pobotnicami dvakrat na magistrat, predno so se na magistratu prepričali, da do g. Možinovi konj nimajo pravice, dokler g. Možina redno in vestno plačuje davščine in dokler je tudi toliko previden, da celo od mestnega magistrata shranjuje — pobotnice.

Skrb liberalcev za dijake. Občni zbor „Radogojca“ že dvakrat ni bil sklepčen. Ker na prednjaki k občnemu zboru nočejo priti, bodejo morali poslati vsaj pooblastila, da bode mogoče zborovati.

Plantan in Globočnik imata za ženi Du najčanki. S svojima ženama bi z dietami uživala „počitnice na Dunaju“. Meščan in kmet potrebujeta drugačnih poslancev!

V Mozirju so zmagali volilni možje, ki bodo volili g. Žičkarja. In „Narod“ je pisal, da Mozirčanje za Žičkarja ne marajo. Tako za-

nesljiva so „Narodova“ poročila. Na „Narodovo“ komando Štajarci ne bodo pustili svojega dose-danjegu delavnega poslanca g. Žičkarja.

V Mariboru so pri občinskih volitvah zmagali v III. razredu socijalni demokratje.

Zanček degradiran. Ivan Hribar je vsa županska posla prevzel sam. Zanček, ki je stranke zaslišaval mesto njega in bil v mestnem uradništvu županov živ telefon, pa je v nemilost ter nehal biti mali župan našega mesta. Ne vemo, ali se je Ivan Hribar ustrašil naraščajoče Zankove popularnosti in njegove izredne priljubljenosti pri strankah. Skratka, na Zankovo mesto prezidijalnega sluga je prišel g. Pogodnik, in Zanček je prišel v davkarijo, odkoder bode ljubljancane rubil ter s tem postal še bolj popularen. Zanček je zabredel v ta „šmir“, ker je strogo varoval svoje dostojanstvo ter se ni hotel odkriti uradniku banke „Slavije“ g. Pribilu, meneč, da uradništvu banke „Slavije“ nima zahtevati počestčenja od mestnih slug. Gosp. Pribil je baje ustavil Zanka ter vprašal: „Zanček, ali me nič ne poznaš?“ Zanček je odkimal z glavico ter v zavesti svoje oblasti odgovoril: „Nec Vas ne poznam, plav nec.“ Drugo jutro je izvedel Zanček od župana, da ljubljanski župan Zanka več ne rabi pred svojimi vrati, ako se noče odkrivati višjim uradnikom „Slavije“. Zanček premišljuje sedaj „črno nehvaležnost“, kakor tisti dolgi postrešček, katerega so zadnjič naprednjaki vrgli iz „Narodne kavarne“, dasi je na ves glas zatrjeval, da je pri volitvah on s pooblastili rešil nerodno stranko. Ubogi Zanček! Mirno je počival pred županovimi vrati, sedaj bo pa moral letati okolu in skakati čez tisto skalo, ki se je odvalila uradništvu, ker ni on več prezidijalni sluga. Tolaži naj ga zavest, da se sicer njemu ni posrečilo biti večne čase prezidijalni sluga, da se pa tudi Ivanu Hribarju ne bo posrečilo vedno županovati Ljubljani.

Poštna vest. Društvo poštarjev za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo je sklenilo v glavni skupščini 29. januarja v Trstu in istokrat pooblastilo svojega predsednika gosp. Alojzija Schreya, da naj se dogovarja s kakim najboljšim izdelovalcem vozov zaradi izdelovanja c. kr. poštinih normalnih voz. Gospod predsednik si je izbral izmed več prosilcev g. Josipa Mentonija, kolarja v Ljubljani, ker se je ta izkazal po svoji strokovni izobrazbi in dobrih spricvalih najbolj sposobnega izdelovalca poštinih normalnih voz. Poštno ravnateljstvo v Trstu je predlogu gospoda Schreya pritrdilo in je go spodu Josipu Mentoniju poverilo za okrožje tržaške poštne direkcije izdelovanje poštinih normalnih voz in ustreglo dolgoletni želji poštarjev, ki so prej morali kupovati na Dunaju svoje vozove.

Iz Vrhniko se nam poroča: Novoustanovljena posojilnica po Rajfajznomem zistemu je začela s 1. novembrom poslovati. Zanimanje zanjo je že takoj spočetka veliko, ko stvar še niti ni dovolj znana. Že sedaj je oddanih lepo število deležev. Vsekako je ta posojilnica, ki je namenjena izključno le ljudski koristi, in katere vrlo sestavljeni odbor nam jamči, da bo ta namen vsikdar tudi v dejanji izvrševala, za kraj prav posebne važnosti. Zato pa je močno želeli, da se je ljudstvo čim preje popolnoma oklene. Ustanovljena je ne-le za Vrhniko, marveč tudi za Borovnico in Preserje. Posluje v spodnjem prostoru „Kat. Doma“.

Nepojasnen vzrok smrti. Na Visokem je nenadoma umrla neka vdova kajžarica. Bila je zdrava in močna, naenkrat pa se je zvedelo, da je nagle smrti umrla. Ljudje so se čudili hitri smrti. Ko pa so po pogrebu razdrli njeno posteljo, našli so v slami novorojeno dete.

Stara klobasa povzročila smrt. Strojvodja južne železnice, neki Sauer, si je kupil ne davno v kolodvorski gostilni v Beljaku klobaso frankfurtarico ter si jo skuhal v stroju. V Celovcu mu je postalo tako slabo, da se je moral peljati v bolnišnico v Beljak, kjer je drugi dan za trotom v trebuhu umrl. Klobasa je bila namreč že 14 dni stara ter znotraj že plesniva.

Promocije. Gosp. Ivan Vrtačnik, c. kr. želne vlade praktikant v Ljubljani, je bil na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava.

— Doktorjem vsega zdravilstva je bil na graškem vseučilišču promoviran gosp. Ernest Mayer iz Škofjeloke.

Umrla je gospa Jožefa Vošnjak v Soštanji dne 20. novembra v 94. letu svoje starosti. Bila je mati gosp. dr. Josipa in Mih. Vošnjaka ter gospe pl. Justenberg in V. Goričarjeve in babica dež. poslanca g. Ivana Vošnjaka. Ob njenem grobu žaluje zraven gori imenovanih pet otrok, 23 unukov in 19 prauukov. Slovesni pogreb je bil v sredo 21. novembra.

Drobne novice. V Jolietu v Ameriki se je vršila poroka ljubljancanom dobro znane gospe Marije Borštnik z Jožefom Tekavčičem. — Zavod sv. Nikolaja v Trstu, ki skrbi za brezposelna slovenska dekleta, posluje komaj 2 leti, a je imel v oskrbi že nad 1000 deklet. — Vsled dobljenih ran umrl je v ljubljanski bolnici delavec zagorske steklarne Josip Ranzinger. — Katoliški učitelji avstrijski so se po deputaciji pretekli teden poklonili sv. očetu. V deputaciji bili ste tudi slovenski učiteljici gdč. Antonija in Marija Štupca od sv. Marka niže Ptuja.

Z Dunaja. Minoli petek se je pred najvišjim sodnim in kasacijskim dvorom vršila razprava o ničnosti pritožbi, ki jo je učitelj v Grižah, g. Fran Gostinčar podal zoper sodbo celjskega porotnega sodišča. Isto je kakor znano gosp. Gostinčarja obsodilo v enomesečen zapor, ker se je povodom celjskih demonstracij lanskega leta proti nemškimi napadalcem, ki so ga zavratno napadli, branil z revolverjem ter ob tej priliki nekoliko poškodoval nekega Jos. Polanca. Zastopnik dr. Hrašovec iz Celja je utemeljeval ničnostno pritožbo s tem, da se ni zaslilo več po branitelju predlaganih prič, katerih izpoved bi bila uplivala na razpravo, ter s tem, da porotnikom stavljena vprašanja niso bila zakonita. (čujte!) Zastopnik gen. prokura-ture, dr. Okretič, je nasproti temu trdil, da bi zahtevane priče ne bile nič uplivala na razvoj razprave in da nezakonito formulirana vprašanja porotnikov niso spravila v zmoto, kar svedoči pravorek, s katerim so porotniki potrdili, da je Gostinčar samo neprevidno ravnal, da pa ni imel namena Polanca telesno poškodovati. Na to je kasacijski dvor Gostinčarjevo ničnostno pritožbo odbil.

Od slovenskega gledališča se skoro poslavi g. V. Housa. Na njegovo mesto pride zopet g. Perdan.

Žalostna 25letnica. Dne 15. t. m. je preteklo 25 let, odkar je bolezen položila na postelj č. g. Josipa Pečarja. Bil je nekaj let v dušnem pastirstvu na Štajarskem, a sedaj biva v Kranjski gori, kjer mu streže njegova zvesta sestra. Že 25 let ni sam nesel žlice v usta ali vstal iz postelje, in vendar je še vedrega lica in bistrega duha.

V Postojini je umrl 20. novembra po kratki bolezn gospod Edvard Pitschmann, c. kr. finančni respicient v pokoju. Pri pogrebu 22. novembra je bila poleg mnogobrojnega odličnega občinstva zastopana tudi „Čitalnica“, katere večletni ud je bil pokojnik. Bil je blaga duša. Svetila mu večna luč!

Poročil se je v Litiji davčni nadzornik g. V. Žun z gospico O. Haslinger.

Umrla je mati č. g. župnika Jakoba Porenta in č. g. kapelana Porenta posestnica Mina Porenta.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“. Vabilo na ustanovni shod slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani ki se vrši v nedeljo, dne 25. novembra t. l. točno ob polu 3. uri popoldne v areni „Narodnega doma“. Dnevni red: 1. Volitev predsednika ustanovnega shoda. 2. Poročilo pripravljalnega odbora. 3. Čitanje in odobrenje pravil. 4. Volitev začasnega odbora. 5. Posamezni nasveti. — Z ozirom na važnost društva se nadeja obile udeležbe — pripravljalni odbor.

Dva shoda koroških Slovencev. Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem napravi v nedeljo dne 25. novembra 1900 dva shoda in sicer ob polu 10. uri popoldne po dopoldanski službi božji pri Mertlnu v Žitarivasi, ter ob polu 3. uri popoldne v gostilni pri Vogrinu v Galiciji.

Občni zbor političnega društva „Sloga“ v Gorici. V čitalnični dvorani se je vršil pred tednom letošnji redni občni zbor polit. društva „Sloga“. Osebnost se je udeležilo tega shoda nad 100 udov, po pooblastilih pa je bilo zastopanih 108. — Predsednik dr. Gregorčič odpravi zborovanje ob 11. uri predpoludne s primernim pozdravom ter opomni, da se ima današnji zbor pečati ne le s točkami po pravih določeni za redne občne zборе, marveč tudi z državnoborskiimi volitvami, posebno pa glede kandidatur. V novi odbor so bili vzklicem izvoljeni sledeči gg.: predsednik: dr. Anton Gregorčič; odborniki: Grča Blazij, župnik v Šempasu, Klančič Anton, župan v Podgori, Kopač Jernej, svečar v Gorici, Mašera Josip, vikar v Št. Mavru, Mozetič Anton, župan v Solkanu, Pavlica dr. Andrej v Gorici, Rojic dr. Aleksij v Gorici, Šiligoj Ferdinand v Gorici, Vižintin Rudolf, učitelj v Renčah; namestniki: Dermastia Ivan v Solkanu, Juvančič Lovro v Dornbergu, Klanjšček Josip, župan v Št. Ferjanu, Vidmar Josip, župan v Lokavcu, Zuchiatti Anton v Medani. Pri točki „volitve v državni zbor“ se je oglasil g. dr. Jos. Pavlica, ki je predlagal: 1. Visokorodnemu g. grofu Alfredu Coronini ju izreci odbor v imenu občnega zbora iskreno zahvalo za njegove trude in žrtve. 2. Za kandidata v V. kuriji priporoča občni zbor volilcem: dr. Antona Gregorčiča, profesorja bogoslovja. 3. Za kandidata kmečkih občin priporoča občni zbor volilcem g. Matija Rutarja, deželne sodnije svetovalca. Vsi ti predlogi so bili jednoglasno sprejeti.

Najnovejše vesti.

Dr. Tavčar mešetari po Dolenjskem. Preteklo nedeljo je dal Št. Ruprški župan Bracar javno na trgu klicati, da bode dr. Tavčar mešetari za rakovniškega Mihla. Ta župan je potem sam navzoče postrašil, da bode, ker je od okrajnega glavarstva postavljen, vsakega pustil odstraniti po žandarjih, kdor ne bo mirno poslušal in verjel. Nato se je pričela ona komedija, pri kateri je dr. Tavčar povedal poslušalcem, da njegov Mihel sicer ne zna tako nastopati in govoriti, kakor bi bilo na Dunaju treba, da bodo pa to že drugi opravili. Glavno je, da bo le imel rakovniški grof svojega valpeta na Dunaju. Tako je, — tlaka in nemškutarija se mora uvesti, ubogi dolenjski kmet pa bodi večni tlačan! Zgodovina pripoveduje, da je rimski trinog Neron nastopil javno kot komedijant, ko je bil zažgal Rim. Nam se dozdeva, da skrbno zgrajena Slovenija tudi gori na vseh krajih. — Kdo jo je zažgal? — Kdo nastopa kot komedijant?

Naprednjaštvo. Nedavno je v protestantski cerkvi v Ljubljani vzpričo cele verske občine, prestopilo deset oseb v protestantizem. Poroča se, da je lani in letos na Kranjskem že 70 oseb prestopilo k protestantski veri.

„Narod“ o sijajnem shodu v Krakem. „Narod“ hoče svojim čitateljem naslikati sijajen narodno-napredni shod, a mora sam pripoznati, da na prvem shodu kandidat Plantan ni mogel do besede. „Slovenec“ je dobil o tem shodu brzojav, ki se nam zdi verodostojnejši, nego pa Malovrhovo poročilo. Ta brzojav se glasi: „Udeležba na shodu mnogoštevilna. Naših čez dvesto, liberalcev kakih petdeset. Romih odpravi zborovanje. Globočnik govori nekaj minut, dvomi o svoji izvolitvi. Tavčar hvali liberalce kot iz gledne katoličane, zabavlja čez duhovne. Ogorčeni ugovori. Vsestransko vpitje. Romih zaključil shod. Liberalci ostanejo sami, pa se hitro razidejo.“

Gradec. Včeraj so bile ožje volitve v graški občinski zastop. Vspéh volitev III. razreda je po ožjih volitvah: Izvoljeni so štirje nemški nacionalci, in trije socialni demokratje.

Ruda (Koroško). Pri volitvah volilnih mož so tu zmagali Nemci.

Žatec. 50.043 K odškodnine more plačati nemški obč. zastop v Žatcu, ker so nemški divjaki porušili pohištvo v čeških duštvih.

Praški Podlipny, bivši praški župan, iskreni prijatelj ljubljanskega Hribarja, je pri praških obč. volitvah sijajno propadel. V

obč. svetu sedi samo 21 njegovih somišljenikov, 45 je Staročehov, Fričevih pristašev 22 in dva radikalca. Kakor znano, je bil Podlipny župan, ki se je hotel postavljati z banketi na občinske stroške.

Obstrukcijski prično v drž. zboru moravski Nemci, ako bi vlada hotela dati moravskim Čehom vseučilišče.

Krüger v Evropi. Krüger izjavlja, da je glavni namen njegovega potovanja, da doseže posredovanje velevlastij. Buri se bodo borili do zadnjega moža. Angleži so izgubili doslej 100.000 mož, mrtvih in ranjencev, Buri pa le 16.000, med njimi 10.000 jetnikov. Buri lahko še leta in leta vzdržujejo vojsko zoper Angleže. Krüger pravi, da je nemški cesar izpremenil svoje stališče proti Burom, ker je bil pred kratkim pri njem Cecil Rhodes. Krüger pravi da bo tudi on šel obiskat nemškega cesarja. V Parizu bode Krügerja francoska vlada slovesno vsprejela.

Razne stvari

V avstrijski armadi je 430.000 Slovanov in 227.280 Nemcev, 122.234 Madžarov (!) 47.286 Romunov in 13.669 Italijanov. Slovencev je v avstrijski armadi 27.513.

Recept zoper — obstrukcijski so iznašli v Belgiji. Ko so se namreč o otvorenju zbornic v Bruslju pojavljali v raznih strankah zelo resni poskusi, da pokažejo svojo moč in veljavo s — kričanjem, je rediteljstvo odredilo, da se deljenje alkoholičnih pijač poslancem — popolnoma ustavi. Od slej bodo poslanci dobivali le čaj, kavo in sirup.

Prebivalstvo v Evropi broji po najnovejših statističkih podatkih 383 milijonov duš. Slovanov je 123 milijonov, Germanov 122 milijonov, Romanov 106 milijonov. Ostalih 32 milijonov se razdeli na Turke, Mažare itd. Nemški listi konstatujejo, da se Slovani strahovito množe, in da ni izključeno, da bo imela Evropa koncem dvajsetega stoletja polovico slovanskega prebivalstva.

Republika učencev. V javnih deških in dekliških šolah Sirakuze v državi New-Jork so uvedli čudni sistem samouprave v šoli. Po tej upravi se smatra šola kot država, katere državljanji so učenci, ki izmed sebe volijo načelnika, poglavarstvo in še celo policaje. Ravnatelj in učitelj ni treba več skrbeti za red in disciplino. To je stvar uprave, katero so učenci postavili. Svetovalci in svetovalke se zbirajo vsako nedeljo enkrat. Sodbena oblast uraduje dvakrat, sodi o vseh slučajih nerednosti, raztresenosti, lenobe in preprirov ter proti prestopkom izreka kazni, ukore, zapor ali pa izključenje. Učitelji prihajajo k posvetovanjem le kot priče in nimajo glasu pri obsodbi. Policija pazi na to, da se obsodba izvrši. Ako se dokaže, da je svetovalec ali svetovalka dvakrat naredil kak prestop, izključi se iz načelnštva. Izvestje ravnatelja Montgomeryja v zvezde kuje to novotarijo, češ da praktično pripravlja deco za bodoči poklic politikov, upravnih uradnikov in državljanov.

Živa je okamenela. Gdč. Terezija Kopinsky iz East Titusville v Ameriki ima namreč neko čudno bolezen, vsled katere ji postaja koža po celem telesu trda, da se ne more več pregibati. Tudi če se po koži pogladi, ima nekam čuden glas. Bolezen traja že nad 10 mesecev in vsi zdravniki po mestu se trudijo, kako bi bolezen odgnali.

Brata ustrelil na odru. V Saragosi na Španskem igrali so dramo, v kateri policist zasleduje morilca ter ga ustrelil. Igralec Leopoldo igral je morilca, brat njegov pa policista, ki je streljal, da bi naredil več vtiska. Po neprevidnosti pa je bila jedna patrona pristna in brat je z grozo spoznal, da je lastnega brata na odru res ustrelil. Gledališče se je takoj zaprlo.

GLASNIK.

Bodimo praktični!

Delavski stan je v človeški družbi nujno potreben. Brez dela bi zastalo vse. Zato pa mora

delavski stan imeti tisto veljavo, katera mu po njegovi pomembi za družbo gre. Do sedaj je bil ravno ta stan najbolj zaničevan od tako imenovane „bolje družbe“. Ta „bolja družba“, ki se pri nas spopolnuje večinoma iz kmetijskega in delavskega stanu ni imela za delavce lepe besede, še manj pa smisla za njegov žalostni gospodarski, oziroma socialni položaj. Kakor vidimo v sedanjem volilnem boju, se je to vsaj trenutno izpremenilo. Predali listov se polnijo z noticami, pod katerimi so podpisi z imenom „delavec“. To kaže, da se vsaj ob času volitev vpoštevata tudi delavcev glas! Do delavcev se izdajajo proklamacije, v katerih se jim obeta boljša bodočnost. Marsikdo izmed „visoke“ družbe morda pomilovalno in z kislim obrazom gleda to dejstvo. Toda pribito je, da se je začelo zanimanje tudi za delavca.

Mi nismo optimisti, da bi v tem dejstvu videli cele vrste mešanstva marširati za delavske pravice. Ne, nikakor ne. Toda dejstvo, da je to zanimanje za delavstvo izšlo iz volilne pravice, katera se je priznala delavstvu, nas mora napolniti z mislijo in upanjem, da postanemo, ako se uvede splošna, jednaka, direktna in tajna volilna pravica, delavci važen faktor, s katerim bode moral računati vsak državnik in vsaka stranka. Med mase slovenskih delavcev je misel o splošni volilni pravici zaneslo prvo „Slov. kat. del. društvo“. Delavci zbrani v tem društvu, povzdignili so odločno glas za volilno pravo. Na shodih tega društva skoro po vsej Kranjskej deželi se je govorilo o potrebi splošne in jednake volilne pravice. Buržoazija se je posmehovala tem zahtevam, in poseben liberalci so imeli dovolj pomilovalnega smehu na svojih častitljivih ustnicah. Toda prišlo je drugače! Vztrajno delo našega delavskega društva in pa razmere v državi so prisilile nekatero može, da mislijo o tej zadevi. Tako je odbor „Katoliškega političnega društva“ v Ljubljani sklenil to zadevo smatrati nujno potrebo in z vsoto silo delati na nje izvršitev. S tem se je katoliško-narodna stranka postavila odločno na stališče krščansko-socialnih delavcev, ki so v tem dobili mogočnega zaveznika za izvojevanje svojih političnih pravic.

Letošnji katoliški shod šel je korak dalje in je vsprejel kot svoj cilj ves krščansko-socialni delavski program. S tem sta se takorekoč spojili dve struji v obrambo ljudskega blagostanja. In s tem so delavci v našem boju praktično napredovali. Zato je pa nujno, da sedaj obračamo našo pozornost praktičnemu delu. Volitve so pred vrati, treba bo vsakemu zavrnemu delavcu ne le stopiti na volišče, marveč za svoje koristi tudi agitatorično med tovariši nastopiti. Kandidat stranke, ki je vsprejel naš program je dr. Ivan Šusteršič. Na shodu delavcev v „Katoliškem domu“ je razvil program, po katerem bode zastopal tudi delavske koristi. Na shodu njegovi kandidaturi ni nihče ugovarjal, zato je on tudi naš kandidat, za katerega nam je dolžnost delati, da bode z ogromno večino izvoljen.

Socialni demokratje agitujejo proti Šusteršiču s tem, da je advokat in star konservativec. Koliko resnosti more biti pri taki agitaciji, so nam dokaz sami. Saj oni kandidirajo dr. Verba kaufa in dr. Adlerja, ter v vseh onih okrajih, kjer je količkanj upa do zmage kakega voditelja, ki je celo vže davno pozabil, kaj je delavec. Delavce nastavlja kot kandidate soc. demokratične stranke le tam, kjer ni upa na zmago. Toraj je od te strani vsako predbacivanje proti kandidaturi dr. Šusteršiča le volilni manevar, ki nima nobene resnosti. Za nas kršč. soc. delavce je pa kandidatura dr. Šusteršiča velikega praktičnega pomena. On kot veljavna oseba lako marsikaj stori, kar drugi ne more. In če se zaveže za delavstvo kaj storiti, bode to tudi po svoji veljavi dosegel!

Zato pa naj vsak delavec dobro preudari, kaj je prav, in kje se da kaj doseči. Imeti moramo pred seboj praktično stran, po kateri nam je najpreje mogoče kaj priboriti! In ta praktična stran je mogočna zveza v državnem zboru, v kateri bo mogoče dr. Šusteršiču izvesti njegove

obljube napram delavcem. Proč toraj z osebnimi pomisleki, veljaj nam načelo skupne koristi in volimo soglasno g. dr. Ivana Šusteršiča!

Delavske drobtine.

Javno predavanje. Prihodnjo sredo točno ob polu 8. uri zvečer bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ predaval čast. gosp. Mih. Bulovec o najdražjem zakladu.

„Ali mislite, da smo na glavo padli?“, dejal je dr. Tavčar, vodja narodno-napredne stranke, ko se je od njega zahtevalo, naj da „napredni“ ljubljanski občinski zastop volilno pravico delavcem. In sedaj boče, dr. Tavčar, naj bi delavci glasovali za njegovega Luko Jelenca. Ali mislite, g. doktor, da so delavci na glavo padli?

Miklavžev večer se bo vršil letos tudi v „Katoliškem Domu“. Stariši naj pripeljejo seboj svoje otroke, da vidijo sijajni nastop Miklavža. Kdor bi želel svojim otrokom dati kak Miklavžev dar, naj dar pošlje hišniku „Kat. Doma“, da ga izroči Miklavžu. Na daru naj bo natančno zapisano otrokovo ime. Tudi za drugo zabavo se bo skrbelo.

Iz Tržiča. Za volitve se dobro pripravljamo. Naši gospodarji nam pa nič kaj ne privoščijo volilne pravice. Tako n. pr. g. župan Mally ni naznanil za vpis v volilni imenik nobenega svojih delavcev, dasi je bila to njegova dolžnost. Čuden župan! Delavec.

Dom dela za mladoletne. Pred 2 letoma je ustanovil prelat Siemiec v Varšavi zavod, v katerem naj bi se učili mladoletni dečki risati in razna dela opravljati. Ta „dom dela“ se čim dalje tem bolje obnaša, sedaj ima 130 gojencev, izmed katerih 30 v zavodu prebiva. Gojenci prejema obede, siromašni tudi zajutrek in južino, kakor tudi obleko in obuvalec zastoj. Izdelki teh mladih delavcev so zelo lepi in priljubljeni med občinstvom. Da pri tem pravost ne trpi, je samo ob sebi umevno. Mnogi gojenec je takim načinom ohranjen slabe bodočnosti in upati je, da bo kedaj porabljen član človeške družbe. Plemeniti ustanovitelj si je tako postavil gotovo neminljiv spomenik, in sto in sto rodbin bo vedno blagoslavljalo njegove „klerikalne“ roke.

Občni zbor zaveze okrajnih bolniških blagajnic, ki se je vršil v nedeljo 18. t. m. v Trstu je bil dobro obiskan, posebno iz Kranjske je prišlo zopet lepo število delegatov, kar kaže, da so se začeli tudi pri nas bolj zanimati za to občekoristno napravo. Prva točka dnevnega reda: Overovljenje zapisnika poslednje odbore seje. Druga točka je bila: Poročilo načelnštva o upravi leta 1899. Pri tej točki povzame besedo g. dr. Pavšič, ter izjavi, da mu v poročilu ne dopada ono, kar se tiče preuredbe paragrafa 4., ter se čudi, da pri takih institucijah, kot so okrajne bolniške blagajne, bi bilo po človeški pameti vendar bolj pravilno, da bi občni zbor imel pravico pravila prenehati, ne pa da bi imel to pravico samo upravni odbor. Prebere dolgo izjavo v imenu slovenskih in hrvatskih okrajnih bolniških blagajnic, v kateri se izraža protest zoper tako postopanje. Predsednik opomni, da v zakonu to pač ni izraženo, kdo ima to pravico pravila prenehati, pač pa se je ministerstvo tako izrazilo, da to pristojna le upravni odboru. Ko je še več govornikov podpiralo izjavo g. dr. Pavšiča, se je ista pri glasovanju sprejela z večino glasov. Pri tretji točki sklepanje o prispevku za l. 1900.: se je sklenilo, da morajo, bolniške blagajne prispevati 10% k skupnemu zavezinemu rezervnemu zakladu, ker ta nima sedaj več kot 29 gld. 75 kr. prebitka. Med raznimi predlogi in vprašanji se oglasi delegat iz Pulja ter prosi, da bi občni zbor dovolil 4000 gld. posojila blagajnici v Pulju pod sledečimi pogoji: da se zaveže v štirih letih vrniti vso svoto tako, da vrne vsako leto 1000 gld. in 4% obresti. Po daljši debati se sklene blagajni posoditi 2000 gld. z 4% obresti. Delegat iz Novega Mesta izrazi željo, da bi zavezin odbor izdelal imenik vseh delodajalcev, ki imajo svoje delavce zavarovane pri

zavarovalnici proti nezgodam, ker na ta način bi se marsikaterim nedostatkom prišlo v okom. Zavezin predsednik obljubi to izvršiti, kar se pa tiče nedostatkov, hoče o tem obvestiti obrtnega nadzornika. Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključi predsednik ob eni uri popoldne zborovanje.

Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trziču je priredilo 18. t. m. v prostorih gosp. H. Dobrina (na Skali) veselico s sledečim vspeedom: I. Petje. II. Bob iz Kranja. (Veselo igra v enem dejanju) in III. Govoriti ne znajo, ali sodnik v zaporu. (Komičen prizor.) — Vse točke so se izvedle vrlo dobro. Zlasti veseloigra „Bob iz Kranja“ je ugajala prav posebno vsem navzočim, kar je pokazalo dolgočasno ploskanje. Vsi predstavljalci so ugodno rešili svojo vlogo, najbolj je seveda ugajal Fr. Vidic. Občinstva je bila prostorna dvorana polna; mnogo se jih je moralo vrniti domov vsled pomanjkanja prostora. Da se vsem ustreže, se bo predstava v nedeljo v istem prostoru ob 1/28 zvečer zopet ponavljala. — r —

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene.

„Slovenski List“ se prodaja v Brusovi (Štefeti) prodajalnici pred Škofijo in pri g. Podrekarju na sv. Jakoba trgu. Številka po 14 h.

Mizarska zadruga

v Št. Vidu pri Ljubljani

se toplo priporoča prečastiti duhovščini in vsem p. n. občinstvu v naročitev raznovrstne

hišne oprave

kakor tudi druge oprave, temne in likane, poljubno po želji izvršene.

Raznovrstne oprave izvršujejo se v vseh poljubnih slogih, lastnih in predloženih uzorcih, najtrpežnejše in iz dobro izkušenega lesa po nizkih cenah.

V prav obilno naročitev se priporoča

J. Arhar,

načelnik.

Pozor!

Mizarstvo

ustanovil

IGNACIJ ROTTAR

mizar v srednji Vasi pri Goričah

pošta Kranj.

Izvršuje vsa dela točno po naročbi.

Pozor!

28 (14)

Kakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedó, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje torej na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenem okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeti pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, kateri okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno, barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začetni in polagamo na polovico vsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljšo nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in krepdujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom „Kathreiner“.

Somišljeniki!

Pišite za „Slovenski List“ — sporočajte mu hitro vse važne dogodke. Pridobivajte novih naročnikov!

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22
v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (29)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak,
župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

„Pri Ivanki.“

Ljubljana. Stari trg šte. 28. Ljubljana.

Usojam si opozoriti slavno občinstvo, da sem odprla

dne 8. novembra l. 1900

prodajalno vsake vrste **manufakturnega in modnega blaga**, kakor **sukna** in **oajga** za moške obleke, **lepega volnenega blaga**, **kambrika**, **barhenta** za ženska oblačila.

Nadalje bodem imela v zalogi **belo, rjavo in pisano kontenino** in **velike zimske rute**. **Pletene, volnene, barhantaste, oajgaste in svilnate rute** so vedno v veliki množini na izbiro.

Istotako bodem imela v zalogi raznovrstno **perilno in belo blago**, kakor **srajce, ovratnike, nogovico, rokavice, šerpe**. Nadalje bodem imela **lovske srajce, pletene jopice, zimske otročje havbice** itd.

Zaloga izgotovljenih ženskih oblek. Naročila ženskih oblek izvršujem najhitreje, točno in natančno po jako nizkih cenah

➔ Pridite v mojo prodajalno in prepričali se bode, da je pri meni res jako **nizka cena in dobro blago**, kakor tudi jako hitra in prijazna postrežba! ➔

Slavnemu p. n. občinstvu se uljudno naznanja, da se je pričela

v soboto, dne 3. listopada t. l.

v **Prešernovih ulicah št. 1, v Friš-evi palači**

velika prodaja blaga

in sicer pride na prodaj:

velika partija **sukna**, med tem angleško in brnsko sukno in blago za haveloke;

velika partija **raznega volnenega blaga** za dame in barvanega barhenta meter od 15 kr. naprej;

velika partija **Smyrna preprog (tepihov)** vsake velikosti, kakor preproge za predpostelje in za na stene. Preproge 2 metra široke in tri metre dolge po 5 gld. 90 kr.;

velika partija **svilnatega blaga**, med tem najnovejši vzorci Tagt svile meter po 95 kr.;

velika partija **modercev**, približno 500 komadov iz neke konkurzne mase od 30 kr. višje;

➔ **Vrhu tega še nekaj izvanredno cenih partij raznega blaga.** ➔

Ker se bode omenjeno blago po izvanredno nizkih cenah prodajalo, je upati, da se izbera v kratkem zmanjša, in je tedaj priporočljivo, da se vsakdo, kdor želi to ugodno priliko uporabiti, pravočasno z nakupom preskrbi.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje ulog 30. sep. 1900: **čez 5 milij. K.**

Denarni promet v devetih mesecih: **čez 17 milij. K.**

Ljudska posojilnica

preje Gradišče šte. 1. — **Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.**
Sprejema

Hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter obrestuje po

➔ **4** $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ ➔

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:
5,853.620 K 97 h.

Promet v 9. mesecih od 1. jan. do 30. sep. 1900.
17,740.643 K 16 h.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Josip Jare,
veleposestnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Odborniki:

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar,
načelnik krajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik »Ljudske posojilnice.«

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.